

O93, f. 17vb; V630, f. 43vb; N442, f. 42rb; I83, f. 91ra; VD38, f. 82rb; SG670, p. 170b; P9629, f. 18r; Bcan4, f. 73v; E97, f. 47va; P102; BII13, f. 76vb; S105, f. 67r

5 ^aINCIPIUNT^b ^c DECRETA^d ANTERI^e PAPAE^f

Bcan4: I

P102; BII13: I De antiquo hoste

[H. 1] Carissimis atque dilectissimis fratribus per
Beticae^g atque Toletanae^h provincias episcopisⁱ
10 constitutis Anterus^j episcopus^k in domino salutem.

<VD38, f. 82va> Optarem, <E97, f. 47vb> fratres
carissimi, semper^l dilectionis et pacis^m vestraeⁿ
sinceri<O93, f. 18ra>tatis^o gaudia audire ita^p, <P9629,
f. 18v> ut vicissim discurrentibus litteris sospita[tis
15 <SG670, p. 171a> indicia^q iuvarentur^r, si quietos nos
ab incursione sua vacare hostis antiquus^s sineret, qui
ab initio mendax, inimicus [veritatis,] aemulus^t
hominis, quem ut deciperet, se ante decepit^u, pudicitiae
adversarius, luxuriae magister, crudelitatibus^v

Anterus-Brief,5 ^a In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet | ^b INCIPIUNT korr. aus INCIPIT O93; INCIPIT I83; VD38; Bcan4; INCIPIUNT fehlt V630; P9629; BII13 | ^c Überschrift] EPISTOLA ANTERI PAPAE PRO QUIBUS CAUSIS EPISCOPI SEDES MUTARE POSSINT SG670; CAP. XVII Decreta anterii pape De mutatione sedium episcopalium E97; Überschrift fehlt S105 | ^d DECRETA korr. aus DECRTA BII13 | ^e ANTOERII V630; ANTERII VD38; P102; ANTERII BII13 | ^f PAPAE fehlt P9629 **9** ^g beticam I83, SG670; Bcan4; S105 | ^h toletan I83; toletanam SG670; toletanam korr. aus toletane S105; toletanam Bcan4 | ⁱ episcopis constitutis] constitutis episcopis BII13 **10** ^j Anterius V630; P9629; P102; antherius VD38; SG670; BII13; anterius, interlinear Antheros E97 | ^k episcopus in korr. aus episcopus N442 **12** ^l per P102 | ^m patris VD38 | ⁿ vestrae] vestrae ac VD38; P102; BII13 **13** ^o senzeritatis SG670; sinceritatisque S105 | ^p ita ut] id aut V630
15 ^q indicia korr. aus idicia VD38; indicia korr. aus indica SG670; iuditia; interlinear al. indicia Bcan4 | ^r iuvarent korr. aus viderent VD38; iuvarent P102; BII13 **16** ^s antiquus korr. aus antiquis V630; antiquis P9629; Bcan4 **17** ^t am Rande Invidus VD38 **18** ^u decipit S105 **19** ^v crudelitate I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105

Anterus-Brief,11–29 Optarem...transire] init. Siric. ep. ad divers, episc. (H. no. 4).

Anterus-Brief,11–34 Optarem...invenianimi] Coll. Ans. ded. X,129.

pascitur, abstinentia punitur, odit^w ieunia, ministris^x 25120
 <S105, f. 67v> suis praedicantibus, dum dicit esse
 superflua^y, spem non habens de futuris, apostoli^z
 sententia repercuissa^a dicentes^b c: Manducemus et
 bibamus, cras enim moriemur^d. O infelix audacia, o
 desperata^e mentis astutia. Ipse enim <I83, f. 91rb> 25
 hortatur odia et fugat concordiam^f et, quia facile^g ad
 deteriorem partem mens humana transducitur volens^h
 magis per spatiostamⁱ viam ambulare quam artae viae
 10 iter cum labore^j transire. Qua de^k re, fratres 30
 dilectissimi, sectamini meliora et semper relinquette^l
 deteriora.

VD38: De mutatione episcoporum

Bona agite, mala vitate, <V630, f. 44ra> ut veri^m
 discipuli dominiⁿ esse^o invenianimi.

V630; N442: De mutatione episcoporum 35

I83; Bcan4: De mutatione episcoporum de civitate ad
 civitatem

Bcan4: II

20 P102: II De mutatione episcoporum

BIII3: II De mutatione episcoporum de civitate ad civitatem 40

S105: De mutacione episcoporum et qua ratione a sede in
 sedem transire debeat^p episcopus

20 ^w odit ieunia] odatiae uni a N442; odit ieunia quod uni
 korr. aus odit ieunia P9629; quod uni a I83; Bcan4; P102;
 odit ieunia korr. aus Od uni a, am Rande R VD38; quam uni
 e korr. aus quod uni e SG670; Odium a BIII3; quod uni e
 S105 | ^x minis V630; Ministris korr. aus Minis P9629; ministris
 korr. aus mistris VD38 **22** ^y superfluam SG670 | ^z apostoli]
 apostoli eum korr. aus apostoli SG670 **23** ^a repercuussus V630;
 E97; repercuissit SG670; S105 | ^b interlinear tem SG670 | ^c
 dicentes VD38; Bcan4 **24** ^d moriamur N442; P9629; moriemur
 korr. aus moriamur V630 **25** ^e desperata VD38 **26** ^f concordiam
 et] concordiam korr. aus concordiam Et SG670 | ^g facile korr.
 aus facilem P102 **27** ^h Vult E97 **28** ⁱ speciosam P102 **29** ^j
 laborare V630; labore korr. aus laborare P9629 | ^k de fehlt
 SG670; S105 **30** ^l derlinquite Bcan4 **33** ^m vere korr. aus vivere
 V630; vere P9629 **34** ⁿ domini esse korr. aus domini Bcan4 | ^o
 esse fehlt I83; SG670; S105 **42** ^p debeat korr. aus debeat S105

- 252 [H. 2] <BII13, f. 77ra> De mutatione^q ergo
 episcoporum, unde <SG670, p. 171b> sanctam^r sedem
 45 apostolicam consulere^s voluistis, scitote^t eam communi
 utilitate^u atque necessitate fieri licere, sed^v non libitu^w
 cuiusquam aut dominatione^x.

P9629: De mutatione episcoporum

- 50 Petrus, sanctus magister noster^y <VD38, f. 82vb> et
 princeps apostolorum^z, de Antiochia utilitatis causa^a
 translatus est Romam, ut ibidem potius pro<N442, f.
 42va>ficere posset. Eusebius quoque de quadam^b 10
 parva^c civitate apostolica auctoritate mutatus est^d
 Alexandriam^e. Similiter Felix de civitate^f, qua^g
 55 ordinatus erat, electione civium propter doctrinam et

43 ^q mutatione ergo korr. aus mutatione *Bcan4* **44** ^r sanctam
 sedem korr. aus sedem sanctam *P9629* **45** ^s consulere korr. aus
 consule *Bcan4* | ^t scitote korr. aus scitote et *I83* **46** ^u utilitate
 korr. aus utilita *P9629* | ^v am Rande Nota *V630* | ^w libito *O93*;
V630 **47** ^x dominatione korr. aus dominationem *P102* **49** ^y
 noster fehlt *V630*; *I83*; *SG670*; *Bcan4*; *S105* **50** ^z apostolorum
 fehlt *SG670* | ^a causam *I83* **52** ^b quodam *Bcan4* **53** ^c parva korr.
 aus parvo *BII13*; parva korr. aus parve *S105* | ^d est] est in *E97*
54 ^e alexandriam korr. aus alaxandriam *O93* | ^f civitate] civitate
 in *VD38*; *P102*; *BII13* | ^g qui *P9629*

49–52 Petrus...posset] sec. praef. Nicen. conc. in cod. Quesnell. (Leon.
 M. op. ed. Ballerin. 3, 24). Cf. Pelag. II. pp. ep.2. **52–62** Eusebius...
 transfertur^{1]} Cass. hist. trip. XII. 8. Cf. Pelag. 1. c.

43–83 De...habent] **Coll. Ans. ded. II,97**; **Ps.-Remedius c. 51**;
Burchard I,77 (mutatus] translatus); **Ivo, Decr. V,183** (mutatus]
 translatus). **43–133** mutatione...voluntatis] **Sentenzen c. 188**
 (mutatione] Mutationem; ergo fehlt; unde ... voluistis fehlt; eam fehlt; qui
 ... transfertur fehlt; quia ... civitatem fehlt; habent] habent non tamen sine
 sacrosanctae Romanae sedis auctoritate et licentia; Haec – peccantibus
 fehlt; est quoque causa] etenim causa est); **Anselm v. Lucca VI,90**
 (mutatione] Mutationem; ergo fehlt; unde ... voluistis fehlt; eam fehlt; qui
 ... transfertur fehlt; quia ... civitatem fehlt; habent] habent non tamen sine sacrosanctae
 Romanae sedis auctoritate et licentia; Haec ... peccantibus
 fehlt; est quoque causa] etenim causa est); **Ivo, Pan. III,69** (mutatione]
 Mutationes; ergo fehlt; unde ... voluistis fehlt; eam fehlt; qui ... transfertur
 fehlt; quia ... civitatem fehlt; habent] habent non tamen sine sacrosanctae
 auctoritate Romanae sedis; : Haec ... peccantibus fehlt; est quoque causa]
 etenim causa est); **Polycarpus I,10,3** (mutatione] Mutationem; ergo fehlt;
 unde ... voluistis fehlt; eam fehlt; qui ... transfertur fehlt; quia ... civitatem
 fehlt; habent] habent non tamen sine sacrosanctae Romanae sedis
 auctoritate et licentia; Haec ... peccantibus fehlt; est quoque causa]
 etenim causa est); **Gratian C. VII, q. 1, c. 34** (mutatione] Mutationes; ergo fehlt;
 unde ... voluistis fehlt; eam fehlt; qui ... transfertur fehlt; et inthronizatus
 fehlt; quia ... civitatem fehlt; habent] habent non tamen sine sacrosanctae
 Romanae sedis auctoritate et licentia; Haec ... peccantibus fehlt; est
 quoque causa] etenim causa est).

253

bonam vitam, quam habebat^h, communi episcoporum
et reliquorum sacerdotumⁱ ac populorum consilio
translatus^j est Ephesum. Non enim transit de
civitate ad civitatem, qui^k <I83, f. 91va> non^l suo
libitu^m aut ambituⁿ hoc facit, sed utilitate^o quadam 60
aut necessitate, aliorum^p hortatu^q et^r consilio
potiorum^s transfertur. Nec transfertur de minorit^t
civitate^u ad maiorem^v, <Bcan4, f. 74r> qui hoc non
ambitu nec^w propria voluntate facit^x, sed aut vi^y z a
propria sede pulsus aut necessitate coactus aut utilitate^a 65
<E97, f. 48ra> loci aut populi, non superbe, sed
humiliter ab aliis translatus et inthronizatus^b c est,
quia homo videt^d <SG670, p. 172a> in facie^e, deus
autem in corde. Et dominus per prophetam loquitur
dicens^f: Dominus scit^g cogitationes hominum, quae^h 70
vanae sunt. Non ergo mutatiⁱ sedem, qui non mutat
mentem, nec mutat civitatem, qui^j non sua sponte,
<BII13, f. 77rb> sed consilio^k et electione aliorum^l
mutatur. Non igitur <VD38, f. 83ra> migrat^m de
civitate ad civitatem, quiⁿ avaritiae causa^o non sponte 75
dimittit suam, sed, ut iam dictum est, aut pulsus a
sua aut necessitate coactus aut electione et
exhortatione^p sacerdotum et populorum^q translatus^r est
ad alteram civitatem. Nam^s sicut episcopi habent
potestatem ordinare regulariter episcopos et reliquos 80

56 ^h habebat *corr. aus* habet P9629 **57** ⁱ sacerdotum *fehlt* SG670
58 ^j tranlatus P102 **59** ^k qu I83 | ^l non *fehlt* I83 **60** ^m am Rande
placito voluntate VD38 | ⁿ am Rande cupiditate VD38 | ^o
hutilitatem I83 **61** ^p aliorumque *corr. aus* aliorum SG670 | ^q
hortatu *corr. aus* hortu P9629 | ^r et *fehlt* P102 **62** ^s am Rande
Maiorum VD38 | ^t minori *corr. aus* minora P9629 **63** ^u aviditate
corr. aus avitate V630 | ^v maiorem *corr. aus* maiore P9629 **64** ^w
non I83; SG670; Bcan4; S105 | ^x facit *fehlt* SG670 | ^y am Rande
violentia VD38 | ^z vi] vi a *corr. aus* vi N442; vim Bcan4 **65** ^a
inutilitate P9629 **67** ^b am Rande in trono positus V630; in sede
collocatus quia thronus sedes dicitur VD38 | ^c intronizatus *corr.*
aus intranizatus V630 **68** ^d vedit P9629 | ^e faciem I83 **70** ^f dicit
S105 | ^g scit *corr. aus* sit Bcan4; BII13 | ^h quoniam V630; P9629;
I83; SG670; Bcan4; E97; S105; quia N442 **71** ⁱ mutet P102
72 ^j quia I83; Bcan4 **73** ^k concilio I83; Bcan4 | ^l aliarum V630;
E97 **74** ^m migret P102 **75** ⁿ qui *corr. aus* quia N442 | ^o causa
corr. aus causam Bcan4 **78** ^p exaltatione VD38; P102; BII13 | ^q
plorum S105 | ^r translatur SG670 **79** ^s am Rande Nota V630

68–69 quia...corde] I Reg. XVI. 7. **70–71** Dominus...sunt] Ps. XCIII.
11. **71–74** Non...mutatur] Cf. Pelag. II. pp. ep.2. **79–83** Nam...
habent] Cf. Pelag. II. pp. ep.2.

254 sacerdotes, sic^t, quotiens^u utilitas aut neces<I83, f.
 91vb>sitas exposcerit^v, supradicto modo et mutare et
 inthronizare potestatem habent.

Bcan4: III

85 *P102; BII13: III Ut ignorantia quorundam meliora et utiliora
 non vitentur et inutiliora sinantur*

[H. 3] Haec^w, ut petistis, licet vobis ignota non sint^x,
 tenenda mandamus, ne ignorantia^y quorundam meliora
 et utiliora vitentur et inutiliora^z sinantur^a, sicut in

90 sancto legitur evangelio: Vae vobis, hypocrita^b, quia^c
 decimatis mentam^d et anetum et ciminum^e, <SG670,
 p. 172b> et reliquistis^f, quae graviora sunt <S105, f.
 68r> legis, iudicium et misericordiam et fidem. Haec^g
 oportuit facere et illa^h non omittereⁱ. Duces caeci,
 excolantes^j culicem, camelum^k autem glutientes^l.

<V630, f. 44rb> Quod licet, non licet, et, quod non
 licet, licet. Quemadmodum Iamnes^m et Mambresⁿ
 resisterunt^o veritati, sic et illi mente reprobi,
 amantes voluptatem magis quam deum. Quod licet^p,
 docent^q non licere, id est^r episcopos migrare de
 civitate ad civitatem praetaxato^s modo. <BII13, f.
 77va> Et quod non licet^u, docent^v licere, id est

81 ^t sic *corr. aus* si N442; si I83; P102 | ^u quoties V630; P9629;
 quotiens *corr. aus* quoties E97 **82** ^v expoposcerit *corr. aus*
 exposcerit O93 **87** ^w Hoc P9629 | ^x sunt P9629 **88** ^y ignorantiam
I83; Bcan4 **89** ^z utiliora I83; SG670; S105 | ^a solvantur I83;
Bcan4 **90** ^b hopocrite *corr. aus* hocrite VD38 | ^c qui N442 **91** ^d
 mentam *corr. aus* mentem V630 | ^e cymimum P9629 **92** ^f
 reliquisti VD38 **93** ^g Hęc *corr. aus* Hoc V630 **94** ^h illa non
 omittere *corr. aus* mittere SG670 | ⁱ obmittere P9629; omittere
corr. aus mittere N442 **95** ^j excolantes *corr. aus* excolentes
V630; excolentes N442; P9629; I83 | ^k camelum *corr. aus*
 carmelum *BII13* | ^l glutientes] glutientes P9629; glutientes et
 dicentes *corr. aus* glutientes SG670; glutientes S105 **97** ^m
 iamnes *corr. aus* iamnis O93; iamnes *corr. aus* iammis V630;
 iamnes *corr. aus* iamner S105 | ⁿ mambres *corr. aus* mambris
O93; V630 **98** ^o restiterunt *corr. aus* resisterunt V630; restiterunt
VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105 **99** ^p licet *corr. aus*
aus licent BII13 **100** ^q dicent V630 | ^r est *corr. aus* ist V630
101 ^s am Rande praescripto ordine VD38 | ^t praetaxato P102;
protaxato BII13 **102** ^u licent I83 | ^v docet Bcan4

90–95 Vae...glutientes] Matth. XXIII. 23. 24. **96–99** Quod...deum]
Ennod. lib. apol. (p. 354).

87–109 Haec...negant] Coll. Ans. ded. X,130.

	misericordiam ^w agere ^x circa <VD38, f. 83vb> patientes necessitatem, hoc ^y tam ^z eis, qui episcopum non habent et sacro episcopalia ^a indigent ministerio, <N442, f. 42vb> episcopum de alia civitate causa utilita<I83, f. 92ra>tis vel necessitatis tribui et episcopis persecutionem aut necessitatem patientibus aliam cathedram dari negant ^b .	255
	I83; Bcan4: Quod non sit negandum episcopo aliam regiminis cathedram dare si persecutionem aut necessitatem in sua	110
10	passus fuerit	
	Bcan4: III	
	P102; BII13: III De his qui contradicunt sacrę scripture et negant episcoporum mutationem	115
	[H. 4] Contradicunt etiam sacrae scripturae ^c , quae testatur ^d mavelle ^e deum misericordiam quam sacrificium. Utrisque autem, id est, et famem verbi dei patientibus et episcopis necessitatem ^f , <SG670, p. 173a> quando inthronizantur propter <E97, f. 48rb> communem utilitatem in aliis civitatibus non modica	120
20	exhibetur misericordia ^g . Negantes autem haec, licet speciem habeant pietatis ^h , virtutem tamen eius abnegant. Nam ⁱ in tali negotio prosapiem ^j non agnosco.	125
	Si ^k quis tamen sapientium ^l , quos insipientibus	

103^w *interlinear* misericorditer SG670 | ^x docere V630 **104**^y hoc]
Hoc est E97 | ^z tamen P9629; VD38; SG670; Bcan4; P102;
BII13; S105 **105**^a epistolii P9629 **109**^b negant *corr. aus*
neganti P9629 **116**^c scripturae quae *corr. aus* scripturae N442
117^d testantur *corr. aus* testatur V630; P9629; testantur I83;
P102; Bcan4; S105; testatur] testatur magis *corr. aus* testantur
SG670 | ^e mavelle] mavelle *corr. aus* mavelle quae est aturna
velle V630; mavelle] super omnia velle I83; Bcan4; malle
VD38; E97; P102; BII13; omnino velle SG670; S105 **119**^f
necessitatem] necessitatem quandam SG670; S105 **122**^g
misericordia *corr. aus* misericordiam SG670 **123**^h pietatis *corr.*
aus potestatis P9629 **124**ⁱ Piam, *interlinear* vel propriam E97 | ^j
prosapiam P9629; I83; SG670; Bcan4; S105 **126**^k Si quis]
Sequitur SG670 | ^l sapientum O93; BII13

116–118 Contradicunt...sacrificium] Os. VI. 6. **122–124** Negantes...
abnegant] II Timoth. III. 5. **124–130** Nam...peccantibus] Ennod. lib.
apol. (p. 357).

116–142 Contradicunt...factorum] Coll. Ans. ded. II, 98.

- 256 tempestatis^m huiusⁿ procella^o sociavit aliis auctoribus^p,
 facinorum participatione maculantur^q, splendor
 sapientis et, si communionem^r criminum incurrit,
 130 nescit tamen ducem^s se praebere peccantibus. <P9629,
 f. 19r> Alia est quoque causa utilitatis et necessitatis
 et alia avar[itia] et praesu]mptionis atque propriae
 voluntatis. Avaritiae^t u v vero^w causa^x vel
 praeumptionis aut propriae^y voluntatis [non sunt]
 135 episcopi mutandi de civitate <BII13, f. 77vb> ad
 civitatem, sed utilitatis et necessitatis^z. <O93, f.
 18rb> Quod nemo negat nisi hi, de quibus scriptum^a
 est: Erraverunt in ebrietate, nescierunt videntem,
 140 ignoraverunt <VD38, f. 83va> iudicium. Nam si
 enarrando^b cogerer^c aperire transacta^d e, ostenderem^f
 vobis nullum evenire solacium de com<SG670, p.
 173b>paratione factorum.
- Ceterum state, carissimi, super <I83, f. 92rb> vias
 <Bcan4, f. 74v> aspicientes et interrogantes de semitis
 145 domini antiquis et videte, quae est via^g bona et recta,
 et ambulate in ea^h, et invenietis requiem animabus
 vestris, et utⁱ iuxta^j sapientiae vocem dicamus:
 Diligite iustitiam, qui iudicatis terram. Sentite de^k
 domino in bonitate^l et^m in simplicitate cordis quaerite

10

20

127 ^m am Rande adversitatis VD38 | ⁿ huius korr. aus huius N442 | ^o am Rande persecutio VD38 | ^p auctoritatibus V630; P9629; E97 **128** ^q maculatur VD38; SG670; P102; BII13; S105 **129** ^r communionem criminum] communem crimen P9629 **130** ^s lucem BII13 **133** ^t am Rande z V630 | ^u Avaritię korr. aus Avarię Bcan4 | ^v Avaritiae vero causa vel praeumptionis aut propriae voluntatis fehlt SG670; S105 | ^w quoque V630; P9629 | ^x causae O93; I83; Bcan4 **134** ^y propriae korr. aus priae N442 **136** ^z necessitatis] necessitatis causa SG670; S105 **137** ^a dictum V630; E97 **140** ^b errando S105 | ^c coegerer I83; conarer SG670; S105 | ^d am Rande praeterita VD38 | ^e transacta korr. aus transacto SG670 | ^f ostendere P9629; N442 **145** ^g via bona et recta] bona et recta via I83; SG670; Bcan4; S105 **146** ^h eam O93; P9629; E97 **147** ⁱ ut fehlt V630; P9629 | ^j iuxta korr. aus iuxta est BII13 **148** ^k de domino fehlt SG670 **149** ^l bonitate korr. aus binitate S105 | ^m et in korr. aus et N442

133–136 Avaritiae...necessitatis] sec. Cass. hist. trip. XII. 8.
138–139 Erraverunt...iudicium] Ies. XXVIII. 7. **139–142** Nam...
 factorum] Ennod. lib. apol. (p. 349). **143–147** Ceterum...vestris]
 Martin. I. ep. encycl. (Mansi 10.1182). Cf. Sixt. I. pp. 3, Lib. 2.
148–188 Diligite...illius] Sap. I. 1-16.

	illum, quoniam invenitur ⁿ ab his, qui non ^o temptant illum ^p , appareat ^q autem eis, qui fidem habent in illum ^r . Perversae enim <V630, f. 44va> cogitationes separant a deo. Probata autem ^s virtus corripit insipientes, quoniam ^t in malivolam animam non introbit ^u sapientia ^v nec habitabit ^w in corpore subdito ^x peccatis.	257150 155
10	Sanctus enim spiritus disciplinae effugiet fictum ^y et auferet ^a se a ^b cogitationibus, quae sunt sine intellectu, et corripietur ^c a superveniente iniquitate. Benignus est enim ^d spiritus sapientiae et non liberabit maledictum a labiis suis, quoniam renum illius testis est deus et cordis eius <S105, f. 68v> scrutatore est verus, et linguae illius auditor, quoniam <E97, f. 48va> spiritus domini <BII13, f. 78ra> replevit ^f orbem terrarum et hoc, quod continet <SG670, p. 174a> omnia, scientiam ^g habet vocis ^h . Propter ⁱ hoc, qui loquitur iniqua, non potest latere, nec praeteriet illum, <N442, f. 43ra> corripiet ^j iudicium. In cogitationibus enim impii interrogatio erit, sermonum autem illius auditio ^k ad dominum veniet ^l et ad	160
20	correptionem ^m iniquitatum ⁿ <VD38, f. 83vb> illius, quoniam auris zeli <I83, f. 92va> audit omnia, et tumultus ^p murmurationum non abscondetur.	165 170
	Custodite ergo vos a murmuratione, quae nihil prodest, et a detractione parcite ^q linguae, quoniam	

150 ⁿ invenietur V630; P9629; I83; VD38; Bcan4; P102; BII13; S105; invenitur korrig. aus invenietur E97 | ^o non temptant] interpretantur SG670; S105 **151** ^p illum fehlt V630 | ^q appareat korrig. aus apparet S105 | ^r illo P102; BII13 **153** ^s aut P9629 **154** ^t Quoniam in korrig. aus Quoniam VD38 | ^u intrabit V630 | ^v sapientia korrig. aus sapientiam V630; sapientiam Bcan4 **155** ^w habitabit korrig. aus habitabi N442; inhabitabit I83; habitavit P102 | ^x subdito korrig. aus subitto S105 **156** ^y am Rande Mentis duplicitatem VD38 | ^z ifictum S105 **157** ^a aufert P102 | ^b a cogitationibus korrig. aus agitationibus S105 **158** ^c corripitur P9629 **159** ^d enim fehlt S105 **161** ^e scriptator Bcan4 **163** ^f replebit VD38; P102 **165** ^g scientia O93; I83 | ^h vocis korrig. aus vobis V630 | ⁱ Propter hoc korrig. aus Propter P9629 **167** ^j corripiens V630; P9629; VD38; SG670; E97; P102; BII13; S105 **169** ^k auditio korrig. aus aditio N442 | ^l veniet korrig. aus venit P9629 **170** ^m correptionem korrig. aus correptione P9629; correctionem E97 | ⁿ iniquitatem I83; Bcan4; iniquitates SG670; iniquitatis S105 | ^o iniquitatum illius korrig. aus iniquitatum N442 **172** ^p am Rande sonitus VD38 **174** ^q parcite korrig. aus partite V630; parcite korrig. aus pacite VD38; partite SG670; P102

175258 sermo obscurus in vacuum^r non ibit. Os^s, quod
 mentitur, occidit animam. Nolite zelare^t mortem in
 errore^u vitae vestrae, neque acquiratis perditionem in^v
 operibus manuum vestrarum, quoniam deus mortem
 non fecit nec laetatur in perditione vivorum. Creavit
 180 enim^w, ut^x essent omnia, et sanabiles^y esse^z voluit^a
 nationes^b orbis^c terrarum. Non est in^d illis
 medicamentum exterminii, nec inferorum^e regnum in
 terra viventium. Iustitia perpetua est et immortalis,
 iniustitia^f autem mortis est acquisitio. Impii autem
 185 manibus et verbis accersierunt^g illam, et aestimantesⁱ
 illam^j amicam defluxerunt et sponsiones^k posuerunt^l ad
 illam, quoniam digni^m suntⁿ, qui sunt ex parte^o
 illius. Dixerunt <SG670, p. 174b> enim^p apud se
 cogitantes^q non^s recte^t: Exiguum et cum^u tedium est
 190 tempus vitae nostrae, <BII13, f. 78rb> et non est
 refrigerium^v in fine hominis, et non est^w, qui agnitus
 sit reversus ab^x inferis, quia^y ex nihilo nati^z sumus, et
 post haec erimus tamquam, si^a non fuerimus, quoniam
10

175 ^r vanum E97 | ^s Os] Os autem korr. aus Os E97 **176** ^t am Rande desiderare VD38 **177** ^u orrore P9629; terrore SG670; errorem I83; Bcan4; terrorem S105 | ^v in operibus manuum vestrarum, quoniam deus mortem non fecit nec laetatur in perditionefehlt SG670; S105 **180** ^w autem I83; SG670; Bcan4; S105 | ^x ut essent] in se korr. aus esse SG670; esse S105 | ^y am Rande Que sanari possunt et per fidem et penitentiam VD38 | ^z esse voluit] voluit esse SG670; S105 | ^a voluit korr. aus volunt V630 **181** ^b nationes korr. aus notiones S105 | ^c orbis] per orbem SG670; S105 | ^d in fehlt I83 **182** ^e inferorum korr. aus infernorum N442 **184** ^f iniustitia korr. aus iniustiti N442 **185** ^g accesserunt interlinear vel accersierunt V630; accersierunt korr. aus accesserunt BII13 | ^h accersierunt illam korr. aus accesserunt P9629 | ⁱ aestimantes illam korr. aus aestimantes P9629 **186** ^j eam V630; E97 | ^k sponsiones korr. aus sponsonis I83 | ^l posuerunt fehlt I83; VD38; P102; BII13; fecerunt SG670; S105 **187** ^m benigni, interlinear et digni SG670 | ⁿ sunt] sunt morte SG670; S105 | ^o partes P9629 **188** ^p eum O93; VD38 **189** ^q cogitationes P9629; cogitantes korr. aus cogitates S105 | ^r cogitantes non recte korr. aus non recte cogitantes I83; cogitantes non recte] non recte cogitantes Bcan4 | ^s nec P9629 | ^t recte korr. aus rete VD38 | ^u cum tedium aus contedio V630; cum tedium] contedio Bcan4 **191** ^v refrigerium in] refrigerium korr. aus refrigerium in E97 | ^w est qui korr. aus est BII13 **192** ^x ad S105 | ^y quia korr. aus qui N442 | ^z facti V630; P9629 **193** ^a si non] sinus S105

	fumus afflatus ^b est in ^c manibus ^d e nostris ^f , et sermo	259
	scintillae ad commovendum cor nostrum, quia ^g	195
	extincta ^h cinis erit ⁱ corpus nostrum, et spiritus	
	diffundetur ^j tamquam ^k mollis aer. Et <I83, f. 92vb>	
	transibit vita nostra tamquam vestigium nubis, et ^l sicut	
	nebula dis<V630, f. 44vb>solvetur ^m , quae <VD38, f.	
10	84ra> fugata ⁿ est a radiis solis et a ^o calore illius	200
	aggravata ^p , et nomen ^q nostrum oblivionem accipiet per ^r s	
	tempus et nemo ^t memoriam ^u habebit operum nostrorum,	
	<E97, f. 48vb> umbrae ^v enim transitus est tempus	
	nostrum et non est reversio finis nostri ^w , quoniam	
	consignata est, et nemo revertetur.	205
	Propterea unicuique praevidendum ^x est, ut summopere	
	se custodiat et utiliter se praevideat, ut ^y , cum ^z dies	
	extrema finisque vitae advenerit, non transeat ad	
	perpetuam ^a mortem, sed ^b ad vitam aeternam.	
	V630: Facta subditorum iudicantur a sacerdotibus ^c sacerdotum	210
	vero iudicat deus	
	VD38: Quod merito plebis depravantur episcopi	
20	Bcan4: V	
	P102; BII13: V Quod ex merito plebis depraventur episcopi	
	Item de his qui vitam moresque bonorum corrumpunt	215
	[H. 5] Facta ^d enim ^e subditorum iudicantur a nobis,	

194 ^b ablatus I83; Bcan4 | ^c in manibus] naribus VD38; P102; BII13 | ^d interlinear naribus S105 | ^e naribus SG670; E97 | ^f vestris BII13 **195** ^g Qua korr. aus Quia V630; quia korr. aus qui N442 **196** ^h extictus SG670; P102; BII13; S105; extictus korr. aus exticta E97 | ⁱ erat P9629 **197** ^j diffundetur korr. aus diffudetur P102 | ^k quam Bcan4 **198** ^l et fehlt SG670; S105 **199** ^m diffundetur SG670; S105 **200** ⁿ fundata SG670; S105 | ^o ad Bcan4 **201** ^p aggravata korr. aus ac gravata SG670 | ^q nomen korr. aus nom N442 | ^r per fehlt I83 | ^s per tempus fehlt SG670; S105 **202** ^t ne V630; nemo fehlt P9629 | ^u memoriam korr. aus moriam N442 **203** ^v Umbra korr. aus Umbris Bcan4; Umbra P102 **204** ^w nostrę SG670; S105 **206** ^x providendum N442 **207** ^y et VD38 | ^z dum O93 **209** ^a perpetuam mortem] penam E97 | ^b sed korr. aus et SG670 **210** ^c sacerdotibus V630 **216** ^d am Rande Nota V630; am Rande drei Punkte N442 | ^e aenim korr. aus autem S105

216–224 Facta...diripiunt] **Anselm v. Lucca I,53** (iudicat deus] iudicantur a domino; Ex ... inficiuntur fehlt); **Polycarpus: I,18,8** (iudicat deus] iudicantur a domino; Ex ... inficiuntur fehlt); **Gratian C. IX, q. 3, c. 15** (iudicat deus] iudicantur a domino; Ex ... inficiuntur fehlt). **216–235** Facta...refert] **Coll. Ans. ded. II,136**.

260 nostra vero^f iudicat^g deus. Ex merito vero <SG670, p.
 175a> plebis nonnumquam episcopi depravantur,
 quatenus proclivius^h cadant, quiⁱ sequuntur. Capite
 220 languescente^j cetera corporis membra^k inficiuntur^l.
 Deteriores sunt, qui vitam <Bcan4, f. 75r> moresque
 bonorum corrumpunt, his, qui <N442, f. 43rb>
 substantias <BII13, f. 78va> aliorum praediaque
 diripiunt.

225

P9629: Non detrahendum

Caveat unusquisque, ne aut^m ⁿ linguam aut aures
 habeat^o prurientes^p, id est, ne^q aut ipse aliis detrahat
 aut alios audiat detrahentes. Sedens^r, inquit, adversus
 fratrem tuum loquebaris detrahendo, et adversus filium^s
 230 matris tuae ponebas scandalum, et cetera. Parcant^u
 singuli^v a^w x detractione linguae custodiantque^y
 sermones suos^z et sciant, <S105, f. 69r> quia cuncta^a,
 quae deb^b aliis lo<I83, f. 93ra>quuntur^c, <P9629, f.
 19v> sua sententia iudicabuntur. Nemo in[vito
 235 auditori] libenter refert^d.

Bcan4: VI

10

P102; BII13: VI Ut singuli servent non solum castos oculos
 sed et linguam

20

217 ^f vero fehlt SG670 | ^g iudicat deus] iudicantur a deo I83;
Bcan4; iudicantur a deo kor. aus iudicatur a deo SG670;
 iudicatur a deo S105 **219** ^h am Rande gravius VD38 | ⁱ qui
 sequuntur] persequuntur S105 **220** ^j am Rande infirmante VD38
^k membram I83 | ^l am Rande corrumpuntur VD38 **226** ^m aut
 kor. aus au P102 | ⁿ aut linguam aut aures habeat] habeat
 linguam aut aures kor. aus aut linguam aut aures SG670 **227** ^o
 habeat kor. aus beat V630 | ^p prurientes VD38 | ^q ne aut] aut
 ne P102 **228** ^r Sedens kor. aus Sedes V630 **229** ^s filios P102
230 ^t am Rande Cessent VD38 | ^u Parcant kor. aus Parcent S105
231 ^v singuli a kor. aus singuli E97 | ^w a fehlt O93 | ^x a
 detractione] detrahendo V630; P9629; detractioni I83; SG670;
Bcan4; S105 | ^y custodientes SG670; S105 **232** ^z tuos P9629 | ^a
 cuncta kor. aus cunta P9629 **233** ^b de fehlt SG670; S105 | ^c
 loquintur kor. aus loquitur P9629; loquuntur kor. aus loquuntur
 N442 **235** ^d am Rande dicit loquitur narrat VD38

217–224 Ex...diripiunt] Isid. sent. III. 38. no. 3-5. aut conc. Aquisgr. a. 816. lib. I. c. 30. Cf. Anacl. 36, 37. **226–242** Caveat...noverit] sec. Hieron. ep. ad Nepotian. no. 14. 15. (1, 268) aut conc. Aquisgr. a. 816. lib. I. c. 94. Cf. Anacl. 40.

217–247 Ex...insidiis] **Gratian C. VI, q. 1, c. 13** (vero fehlt)

	[H. 6] Officii ^e singulorum sit ^f , dilectissimi ^g , non solum oculos castos servare, sed et linguam, nec ^h [quid ⁱ in cuiu]sdam ^j domo agitur, alia domus per eos ^k umquam noverit.	261
	<i>BIII3:</i> quod oculi et lingua casti sint servandi	
	<VD38, f. 84rb> Habeant ^l omnes simplicitatem columbae, [ne cui]quam machinentur ^m n dolos, et	245
10	<SG670, p. 175b> serpentis ^o <O93, f. 18va> astutiam, ne aliorum ^p supplantentur ^q insidiis. Non est humilitatis ^r meae neque ^s mensurae iudicare de ceteris et de ministris ecclesiarum sinistrum ^t quippiam dicere ^u .	250

Bcan4: VII

P102; BIII3: VII Quod nihil sinistrum sit loquendum de his
qui apostolico gradu succedunt^v

239 ^e Officii *corr. aus* Officii N442; Officio S105 | ^f sit *corr. aus* si E97 | ^g dilectissim SG670 **240** ^h am Rande z V630 | ⁱ quod VD38; SG670; P102; BIII3 **241** ^j cuiusquam *corr. aus* cuiusdam V630; SG670; cuiusquam E97; cuiustam S105 | ^k vos V630 **244** ^l Habeant *corr. aus* Habeat SG670 **245** ^m am Rande praeparent VD38 | ⁿ machinentur *corr. aus* machientur P9629 **246** ^o serpentes I83; Bcan4; serpentis *corr. aus* serpentes S105 **247** ^p alia O93 | ^q am Rande decipientur VD38 **248** ^r humilitatis *corr. aus* humilitas V630; P9629; humilitatis *corr. aus* humitatis SG670 | ^s neque mensurae iudicare de ceteris et de ministris ecclesiarum sinistrum quippiam dicere. Absit, ut quicquam sinistrum de his loquar, qui apostolico gradu succedentes Christi corpus sacro ore conficiunt, per quos nos etiam christiani sumus, qui claves regni caelorum habentes ante iudicii diem iudicant. Veteri quidem legi habetur, quicumque sacerdotibus non obtemperasset, aut extra castra positus lapidabatur a populo aut gladio cervice subiecta contemptum expiabat cruento. Nunc vero inobediens spiritali animadversione truncatur aut electus de ecclesia rapido daemonum ore decerpitur. Oportet enim, ut, qui deum hereditate possident, absque ullo impedimento saeculi deo serviant, ut dicere possint: Dominus pars hereditatis meae, o quam bonus et suavis est spiritus tuus, domine, in omnibus. Parcis autem omnibus, quoniam tua sunt, domine, qui animas amas. Ideoque hos, qui exerrant partibus, corripis et, de quibus peccant, admones et alloqueris, ut relicta malicia credant in te, domine *fehlt SG670; S105* **249** ^t am Rande Contrarium VD38 **250** ^u dicere *corr. aus* docere O93 **253** ^v succeduntur P102

244–247 Habeant...insidiis] Hieron. ep. 58. ad Paulin, no. 6. (1, 324) aut conc. Aquisgr. a. 816. lib. I. c. 95. **247–250** Non...dicere] Hieron. ep. 125. ad Rustic. no.8. (1, 937) aut conc. Aquisgr. a. 816. lib. I. c. 96.

262 [H. 7] Absit, ut quicquam sinistrum de his loquar,
 255 qui apostolico gradu^w succedentes^x Christi corpus
 sacro ore conficiunt, per quos nos^y etiam christiani
 sumus, qui claves regni caelorum habentes ante iudicii
 diem iudicant^z.

P9629: Sacerdotibus obediendum

260 *Bcan4:* Quid sustinebant quod sacerdotibus non
 obtemperabant^a

Veteri^b quidem <BII13, f. 78vb> legi^c habetur,
 quicumque sacerdotibus non obtemperasset, aut extra
 castra <E97, f. 49ra> positus lapidabatur a populo

10

265 *BIII13:* de is qui sacerdotibus obtemperare nolunt
 aut gladio cervice subiecta contemptum^d e expiabat^f
 cruento^g. Nunc vero inoboediens^h spiritaliⁱ
 animadver<V630, f. 45ra>sione^j truncatur aut^k ejectus
 de ecclesia^l rapido^m daemonum ore decerpiturⁿ.

270 *Bcan4:* VIII

P102; BIII13: VIII Quod absque ullo impedimento saeculi deo
 serviendum sit

275 [H. 8] Oportet enim, ut, qui deum^o hereditate^p
 possident, absque ullo impedimento saeculi deo
 serviant, ut dicere possint: Dominus pars hereditatis
 meae, o quam bonus et suavis est spiritus tuus,
 domine, in omnibus. <I83, f. 93rb> Parcis autem

20

255 ^w gradui korr. aus graduis VD38; gradui *Bcan4*; *P102*;
BIII13 | ^x succedentes *P9629* **256** ^y nos etiam korr. aus nos
P9629 **258** ^z iudicant] iudicant In *P102*; *BIII13* **261** ^a
 obtemperabant korr. aus opterabant *Bcan4* **262** ^b Veteri] In
 veteri *VD38* | ^c lege *V630*; *I83*; *VD38*; *P102*; *BIII13* **266** ^d am
Rande Peccatum inoboedientiae *VD38* | ^e contemptu *BIII13* | ^f
 expiabant *I83*; *Bcan4* **267** ^g cruento *O93*; *P9629*; *N442*; *I83*;
Bcan4; *P102* | ^h inoboediens korr. aus inoboedi *V630* | ⁱ spali
Bcan4 **268** ^j am *Rande* vindicta *VD38* | ^k et *V630*; ut *P9629*
269 ^l ecclesi^o *O93* | ^m rabido *V630*; *P9629*; *E97* | ⁿ am *Rande*
 vexatur *VD38* **273** ^o dm *I83*; domini *E97* | ^p hereditatem *E97*

254–269 Absit...decerpitur] Hieron.ep. 14. ad Heliod. no. 8. (1, 34) aut
 conc. Aquisgr. a. 816. lib. I. c. 97. Cf. Telesf. 3, Pont. 2, Fel. II. pp. 11,
 Dam. 20. **273–276** Oportet...meae] Isid. de offic. II. 1. no. 2. aut conc.
 Aquisgr. a. 816.. lib. I. c. 99. **276–277** o...omnibus] Sap. XII. 1.
277–279 Parcis...amas] Sap.XI.27.

254–269 Absit...decerpitur] **Coll. Ans. ded. II,67; C. XI, q. 3, c. 14.**
273–287 Oportet...benedicentur] **Coll. Ans. ded. X,132.**

	omnibus, quoniam tua ^q sunt, domine, qui animas	263
	amas ^r . Ideoque hos ^s , qui ^t exerrant partibus, corripis et,	
	de quibus peccant, admones et alloqueris, ut relicta	280
	malicia ^u credant in te, domine. Tu autem deus noster	
	suavis et verus es, patiens et ^v misericordia disponens ^w	
	omnia. Etenim, si peccaverimus, tui sumus <VD38, f.	
10	84va> scientes magnitudinem tuam, et si non	
	peccaverimus, scimus, quoniam apud te sumus	285
	computati. Spiritus timentium deum quaeretur ^x ab eo, et	
	in respectu illius benedicentur.	
	Quapropter, fratres carissimi ^y , sermo malus ex ore	
	vestro non procedat ^z , sed, si quis bonus est ad	
	aedificationem ^a opportunitatis, ut det gratiam	290
	audientibus. Et nolite contristare ^b spiritum sanctum dei,	
	in quo signati estis in diem ^c redemp<N442, f.	
	43va>tionis. <BII13, f. 79ra> Omnis amaritudo et ira	
	et indignatio et clamor ^d et blasphemia tollatur ^e a	
	vobis cum omni ^f malicia. Estote ^g autem invicem	295
	benigni, misericordes, donantes invicem, sicut et deus	
20	in Christo donavit vobis ^h . Estote ergo imitatores ⁱ dei	
	sicut filii carissimi et ambulate in ^j dilectione, sicut et	
	Christus dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis	
	oblationem et hostiam ^k deo in ^l odorem ^m suavitatis.	300
	Fornicatio autem <SG670, p. 176a> et omnis	
	immundicia aut avaritia ⁿ nec nominetur in ^o vobis ^p ,	
	sicut decet sanctos, aut turpi<I83, f. 93va>tudo ^q aut	

278 ^q tui *P102; BII13* **279** ^r animas *I83* | ^s *interlinear* vel his
E97 | ^t *interlinear* vel quibus *E97* **281** ^u malicia *fehlt I83; Bcan4*
282 ^v et] et in *V630; VD38; E97; P102; BII13* | ^w *dispones S105*
286 ^x *quaeretur korrig. aus quaeretu N442* **288** ^y *karissimis O93*
289 ^z *procedat korrig. aus procedit V630* **290** ^a *aeficationem I83*
291 ^b *contristari V630; P9629* **292** ^c *die I83; VD38; SG670;*
Bcan4; P102; BII13; S105 **294** ^d *am Rande Clamor est cum*
peccatum agitur sine verecundia VD38 | ^e *tollatur a korrig. aus*
tollatur BII13 **295** ^f *omni korrig. aus omnia SG670* | ^g *Estote*
autem korrig. aus Estote P9629 **297** ^h *nobis I83; SG670; S105;*
vobis korrig. aus nobis Bcan4 | ⁱ *imitores SG670* **298** ^j *in fehlt*
S105 **300** ^k *hostia I83* | ^l *in korrig. aus in i I83* | ^m *odorem korrig.*
aus Iodorem I83 **302** ⁿ *avaritia VD38* | ^o *in]* *in in I83* | ^p *nobis*
O93; vobis korrig. aus bis VD38 **303** ^q *turpitudo korrig. aus*
turpido P9629

279–281 Ideoque...domine] Sap. XV. 1. XII. 1. 2. **286–287** Spiritus...
 benedicentur] Ecclesiastic. XXXIV. 14. **288–297** sermo...vobis] Ephes.
 IV. 29-32. **297–334** Estote...Christi] Ephes. V. 1-21.

264 stultiloquium aut scurrilitas, quae ad rem non pertinet,
 305 sed magis gratiarum actio. Hoc enim scitote
 intellegentes, quod^s omnis fornicator aut immundus
 aut avarus, quod est idolorum^u servitus, non habet
 hereditatem in regno^v <E97, f. 49rb> Christi et dei.

Nemo vos seducat inanibus^w verbis, propter haec
 310 enim venit ira dei in filios^x diffidentiae^y. <Bcan4, f.
 75v> Nolite ergo effici^z participes eorum. Eratis enim
 aliquando^a tenebrae, nunc autem^b lux in domino, ut
 filii lucis <VD38, f. 84vb> ambulate. Fructus enim
 lucis est in omni bonitate et iustitia et veritate
 315 probantes, quid^c sit beneplacitum deo. Et nolite
 communicare operibus infructuosis^d tenebrarum, magis
 autem redarguite. Quae enim in occulto fiunt ab ipsis,
 turpe est et^e dicere. Omnia autem, quae^g arguuntur^h,
 a lumine mani<V630, f. 45rb>festantur, omne enim,
 320 quod manifestatur, lumen est. Propter quodⁱ dicit:
 Surge, qui^j dormis, et exsurge a mortuis, et
 illuminabit^k tibi^l Christus.

Videte itaque, fratres, quomodo caute ambuletis,
 325 <SG670, p. 176b> non quasi insipientes, <BII13, f.
 79rb> sed ut sapientes redimentes^m tempus, quoniam
 dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes, sed
 intellegentes, quae sit voluntas dominiⁿ, et nolite
 inebriari vino, in quo est <S105, f. 69v> luxu<I83, f.
 93vb>ria, sed implemini spiritu^o loquentes
 330 vobismetipsis^p in psalmis^q et^r hymnis et^s canticis

10

20

304 ^r pertinent korr. aus pertinet VD38; pertinent BII13 **306** ^s
 quoniam I83; SG670; S105 | ^t quod omnis korr. aus quod Bcan4
307 ^u idolorum P102 **308** ^v regno Christi et dei] christi regno
 et dei korr. aus christo regni et deo V630 **309** ^w am Rande
 inutilibus VD38 **310** ^x silios P9629 | ^y am Rande Incredulitatis
 VD38 **311** ^z effi VD38 **312** ^a aliquando tenebre korr. aus
 aliquando P9629 | ^b autem fehlt SG670 **315** ^c quod I83 **316** ^d
 infructuosis korr. aus infuctosis VD38 **318** ^e etiam N442; E97 | ^f
 et dicere] edicere V630 | ^g que korr. aus que te V630; quie korr.
 aus quite P9629 | ^h aguntur korr. aus arguuntur P9629; aguntur
 I83; SG670; Bcan4; S105 **320** ⁱ qui P9629 **321** ^j qui korr. aus
 quid SG670; quid S105 **322** ^k illuminabat N442 | ^l te E97; BII13
325 ^m am Rande Tempus redimimus quando tempus vite nostre
 in bonis operibus peragimus VD38 **327** ⁿ dei V630; P9629; E97
329 ^o spiritu] spiritu sancto P9629; Bcan4 **330** ^p vobismetipsis
 korr. aus vosmetipsis O93 | ^q psalmis korr. aus salmis P9629 | ^r
 et fehlt V630; P9629; E97 | ^s in VD38

	spiritalibus cantantes et psallentes in cordibus vestris domino gratias agentes semper pro omnibus in nomine domini nostri Iesu Christi deo et patri subiecti invicem in timore Christi.	265
	State ^t itaque, fratres ^u , et tenete traditiones apostolorum et apostolicae sedis, ut dominus noster Iesus Christus et pater noster, qui dilexit ^v nos et dedit consolationem ^w aeternam et spem bonam in gratia ^x , exhortetur corda vestra <VD38, f. 85ra> et confirmet 10 in omni opere et sermone bono. De cetero, fratres, orate pro nobis, ut sermo domini currat et clarificetur sicut et ^y apud vos ^z , <N442, f. 43vb> et ^a ut liberemur ab importunis et malis hominibus. Non enim omnium est fides. Fidelis autem deus est, qui confirmabit vos et custodiet a malo. Quapropter ponite ^b <SG670, p. 177a> indesinenter corda vestra <P9629, f. 20r> in virtute dei, et resistite semper malis et enarrate haec ^c iuxta vocem prophetae in progenies alteras, quoniam hic est deus ^d , deus ^e in 20 aeternum, et ipse <E97, f. 49va> reget nos in saecula.	340
	Unde vos, qui in speculo ^f a domino estis constituti ^g , comprimere et repellere eos summopere ⁱ debetis, qui fratribus insidias praeparant aut in eos seditiones et scandala excitant. Facile est enim verbo ^j hominem ^k fallere ^l , sed non deum.	345
		350
		355
	<i>P9629: De insidiatoribus</i>	

335 ^t State korr. aus Sate VD38 | ^u fratres fehlt Bcan4 **337** ^v
dilexit korr. aus lexit VD38 **338** ^w dilectionem I83; SG670;
Bcan4; S105 | ^x gratiam V630; P9629 **342** ^y et fehlt I83; SG670;
Bcan4; S105 | ^z nos, interlinear vel vos V630; nos P9629 | ^a et
fehlt V630; P9629; I83 **346** ^b ponitur VD38 **348** ^c hoc SG670;
S105 **349** ^d deus fehlt P102; BII13 | ^e deus] deus noster SG670;
E97; P102; BII13; S105; deus noster korr. aus deus Bcan4
352 ^f interlinear a SG670 | ^g specula VD38; E97; P102; BII13 | ^h
positi Bcan4 **353** ⁱ sūōpere S105 **355** ^j verbo korr. aus ver
O93 | ^k homine I83; Bcan4 **356** ^l inflare VD38

335–340 State...bono] II Thess.II. 14-16. **340–345** De...malo] II
Thess. II, 1-3. **345–351** Quapropter...saecula] Ps. XLVII. 14. 15.
352 **352** Unde...constituti] Coelest. I. ep. ad episc. per Vienn. pr. (H. no.
34). Cf. Clem. 56, Alex. 15, Zeph. 9, Fab. 11, Fel. II. pp. 10.
355–356 Facile...deum] Xysti Pyth. s. 176. Cf. Alex. 18, Zeph. 9, Corn.
6, Melc. 5.

- 266 Ideo hos <I83, f. 94ra> reprahendere^m <O93, f. 19vb> <BII13, f. 79va> et ab hisⁿ vos oportet
 360 avertere^o, quatenus extincto^p funditus^q huiusmodi^r
 caligines^s lucifer eis resplendeat et laetitia oriatur in
 eorum^t cordibus.
- Confidimus autem^u, fratres^v, de vobis in domino,
 quoniam, quae^w praeceperimus^x, et facitis et facietis.
 365 Quanto enim beneficia^y vestra his amplius
 exhibetis^z, tanto maiorem^a vicissitudinem^b ab
 omnipotente deo, cui serviunt, exspectatis^c. 10
 Omnipotens deus <SG670, p. 177b> sua vos^d
 protectione custodiat <VD38, f. 85rb> honoremque^e
 370 perceptum^f servare concedat, et gloria honorque deo
 patri omnipotenti eiusque unigenito filio^g salvatori
 nostro cum spiritu^h sancto sit in saecula
 saeculorum. Amen.
- Dat.ⁱ XIII^j Kal. Aprilis Maximino^k et Africano vv. cc.
 375 cons.
 O93, f. 18vb; V630, f. 45va; N442, f. 43vb; I83, f. 94ra; VD38, f. 85rb; SG670, p. 177b; P9629, f. 20r; 20
 Bcan4, f. 75v; E97, f. 49va; P102; BII13, f. 79va;
 S105, f. 69v

358 ^m reprahendere *korr. aus* rependere P9629; rependere N442; repellere VD38; E97; P102; BII13 **359** ⁿ ipsis SG670; S105
360 ^o am Rande amovere separare VD38 | ^p extincta I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105 | ^q funditus *korr. aus* funditus O93 | ^r huiusmodi *korr. aus* huiusmodi N442 **361** ^s calige O93; caligine] caligine in I83; Bcan4 **362** ^t eorum cordibus] cordibus eorum E97 **363** ^u autem fehlt SG670; S105 | ^v fratres de vobis in domino] in domino fratres de vobis SG670; S105 **364** ^w que *korr. aus* quem V630 | ^x praecipimus BII13 **365** ^y am Rande munera VD38 **366** ^z am Rande Tribuitis VD38 | ^a malorum *korr. aus* malorem S105 | ^b am Rande Remuneracionem VD38 **367** ^c exspectatis] ex peccatis V630; expetatis P102 **368** ^d nos S105 **369** ^e honoremque *korr. aus* honorem SG670 **370** ^f preceptum V630; P102 **371** ^g filio SG670 **372** ^h spiritu *korr. aus* spiritus I83 **374** ⁱ Dat. XIII Kal. Aprilis Maximino et Africano vv. cc. cons. fehlt V630 | ^j XII E97; BII13 | ^k maximo I83; Bcan4; BII13

358–362 Ideo...cordibus] sec. Conc. Later. 649. secr. II. (Mansi 10,902). Cf. Zeph. 9, Fel. II. pp. 10, ep. Fel. ad Greg. **363–364** Confidimus... facietis] II Thess. III. 4. **365–367** Quanto...exspectatis] Greg. M. ep. XL 59. (2, 1146). **368–370** Omnipotens...concedat] Greg. M. ep. V. 53. (2, 783). Cf. Eutic. 4, Greg. M. ep. ad Fel. **374–375** Dat...cons.] Not. cons. des. e vit. Ant. c. 1. in libr. pontif.

250

267380